

Prof. dr hab. Czesław S. Nosal
Uniwersytet SWPS
Wydział Psychologii we Wrocławiu
e-mail: cnosal@swps.edu.pl

RECENZJA

dorobku naukowego **dra Włodzimierza Strusa** w przewodzie habilitacyjnym prowadzonym w Instytucie Psychologii Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW).

1. Sylwetka kandydata

Dr Włodzimierz Strus w okresie 1998 - 2003 odbył studia psychologiczne na UKSW, uzyskując magisterium z psychologii. W r. 2009 otrzymał na tej uczelni stopień naukowy doktora nauk humanistycznych, również w zakresie psychologii, na podstawie rozprawy: *Dojrzałość emocjonalna a funkcjonowanie moralne*. Promotorem tej rozprawy był prof. dr hab. Henryk Gasiul z UKSW. A zatem dr W. Strus uzyskał na UKSW akademickie wykształcenie psychologiczne, zwieńczone również doktoratem z tej dziedziny.

Dr W. Strus od 2008 roku pracuje na UKSW w Instytucie Psychologii. Niezależnie od swojego głównego miejsca pracy kandydat wymienia w autoreferacie trzy inne uczelnie, w których prowadzi (ł) zajęcia z psychologii, a także badania w ramach grantów. Główne osiągnięcie naukowe dra W. Strusa, będące podstawą habilitacji, powstawało w okresie 2011 – 2021, gdy uwzględni się daty publikacji artykułów.

2. Ocena dorobku kandydata w kontekście głównego osiągnięcia naukowego

Jako swoje główne osiągnięcie naukowe kandydat wymienia cykl obejmujący 9 artykułów określony w autoreferacie jako „*Kołowy model metacech osobowości: geneza, konstrukcja, rozwój*”. Jest to bardzo spójny cykl

publikacji przedstawiający dostrzeżenie i zdefiniowanie ważnego problemu dotyczącego podstawowej struktury cech osobowości, a następnie rezultaty osiągane na różnych etapach badań dotyczących precyzowania tej struktury. We wszystkich tych artykułach dr W. Strus jest głównym autorem, jasno też określony został jego wkład w poszczególnych artykułach. Jest to wkład znaczący, mieszczący się najczęściej w przedziale 70 – 80 %.

Nie ulega wątpliwości, że w cyklu 9 artykułów, będących przedmiotem tej recenzji, podejmuje się centralne problemy z zakresu psychologii osobowości: (1) problem podstawowych wymiarów/cech osobowości, (2) strukturę tych wymiarów we wzajemnych relacjach, (3) manifestowanie się relacji metacecha - cecha – zachowanie na różnych poziomach tej struktury. Już Gordon Allport, klasyk psychologii osobowości, postawił problem tzw. metacech osobowości, i od tego czasu toczą się w psychologii osobowości spory, tworzone są i rozwijane teorie jej adekwatnej, zupełnej i spójnej struktury. Spory te zaostrzyły się w kontekście pojawiania się różnych rozwiązań czynnikowych, od 16 PF R. Cattella do różnych innych koncepcji czynnikowych. Podkreślić też trzeba, że trzy wymienione powyżej problemy mają istotne znaczenie dla głównych celów psychologicznego badania osobowości, tj. dla jej opisu, wyjaśniania mechanizmów regulacyjnych i możliwości przewidywania zachowania. Aspekt dotyczący przewidywania jest bardzo istotny w rozumieniu mechanizmów powstawania zachowań patologicznych i w diagnozie osobowości dla różnych celów. Dr W. Strus ogranicza swój cykl do 9 artykułów, ale w gruncie rzeczy mieszczą się w nim również jego inne ważne (współautorkie) prace dotyczące mechanizmów kształtowania się zachowań ekstremalnych i patologicznych. W autofeferacie wspomina się, że badania zakończone kołowym modelem metacech zostały zainicjowane koncepcją Leo Goldberga, czołowego teoretyka struktury osobowości i twórcę metod jej diagnozy. W tym historycznie ważnym

kontekście należy więc rozpatrywać główne osiągnięcie dra W. Strusa i jego współpracowników.

Bardzo pozytywnie oceniam to główne osiągnięcie stanowiące podstawę habilitacji, biorąc pod uwagę istotną wartość poznawczą osiągniętego rezultatu w postaci modelu cyrkularnej struktury metacech osobowości. Model ten powstał w ścisłym związku z *sytuacją problemową* zaistniałą w psychologii osobowości, po sformułowaniu czynnikowych koncepcji struktury osobowości w postaci tzw. wielkiej piątki i jej późniejszych redukcji w postaci superczynników (m.in.: J. Digman, J. Muecke). Model kołowy struktury metacech osobowości, to zarazem *model wektorowy* w stosunku do rozwiązań (koncepcji) w postaci różnej liczby czynników ortogonalnych.

Moja bardzo pozytywna ocena głównego osiągnięcia dra W. Strusa wiąże się również z tym, że model cyrkularnej struktury metacech [MCSM] został opublikowany w najbardziej reprezentatywnych czasopismach naukowych z zakresu psychologii osobowości. Trzeba też podkreślić, że cykl badań referowanych przez dra W. Strusa i jego współpracowników został oparty na wyrafinowanej, precyzyjnej metodologii analizy danych empirycznych. Na tej podstawie otrzymano rezultaty na poziomie światowej klasy, przedstawiając je społeczności badaczy osobowości poprzez wiodące czasopisma. Dodam wszak, gwoli kompletności tej recenzji, że istotnym aspektem uzyskanego rezultatu nie jest wyłącznie teoria MCSM ale także ściśle z nią związane metody diagnozy relacji cechy - metacechy.

3. Ocena rangi czasopism i danych naukometrycznych

Wspomniałem już, że rezultaty w postaci MCSM zostały przedstawione w wysoce reprezentatywnych czasopismach z zakresu psychologii osobowości i różnic indywidualnych, między innymi w: *Personality and Individual*

Differences, Review of General Psychology, Journal of Personality, Journal of Research in Personality.

Wszystkie wymienione czasopisma są kluczowe w prezentowaniu rezultatów badań z psychologii osobowości, charakteryzując się zarazem bardzo wysokimi współczynnikami wpływu. Z dokumentacji zawartej w autoreferacie wynika, że sumaryczny wskaźnik wpływu dotyczący cyklu 9 opublikowanych artykułów jest wysoki, wynosi 37, 349.

Recenzowany cykl publikacji był dość często cytowany przez innych badaczy. Wg bazy Scopus było to ponad 200 cytowań, wg bazy Google Scholar ponad 500. Publikacje z recenzowanego cyklu uzyskały też dobre wskaźniki Hirsha: 13 (Scholar), 8 (Scopus).

Wedle punktacji MNiSW dr W. Strus uzyskał 1395 pkt za publikacje od roku 2019 i 152 pkt za publikacje przed rokiem 2019.

W sumie zatem, jak świadczą dane naukometryczne, publikacje dotyczące koncepcji MCSM były cytowane przez środowisko badaczy osobowości w szerszej skali.

4. Ocena osiągnięć w zakresie kształcenia, aktywności organizatorskiej i recenzyjnej

Dr W. Strus był/jest promotorem pomocniczym w czterech przewodach doktorskich. Dwa z nich zostały już zakończone (K. Stanisławski, Z. Małysz), a dwa inne są na ukończeniu (K. Rymarczyk, K. Ponikiewska). Z dokumentacji przewodu habilitacyjnego wynika również, że w swoim podstawowym miejscu pracy dr W. Strus wypromował 49 magistrów psychologii i zrecenzował ponad 100 prac magisterskich. Prowadził zajęcia dydaktyczne w bardzo szerokim zakresie form (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria) z różnych

obszarów psychologii, głównie zaś z psychologii osobowości, emocji i motywacji.

W aktywności organizatorskiej dr W. Strus również uzyskał znaczne osiągnięcia, m.in. pełnił funkcję koordynatora wydziałowego programu Erasmus, prodziekana ds. studenckich., z-cy dyrektora ds. dydaktycznych, członka senackich komisji ds. kształcenia. Za aktywność w zakresie kształcenia dr W. Strus został uhonorowany Medalem Komisji Edukacji Narodowej (r.2016). W zakresie aktywności badawczo – organizatorskiej, tj. inicjowaniu grantów i kierowaniu ich realizacją dr W. Strus ma również liczące się osiągnięcia. Na bardzo pozytywną ocenę zasługuje również recenzowanie artykułów naukowych dla reprezentatywnych czasopism międzynarodowych.

5. Konkluzja recenzji

Zdecydowanie popieram wniosek Rady Instytutu Psychologii UKSW o uznanie głównego osiągnięcia naukowego dra W. Strusa, jego osiągnięć organizatorskich i w zakresie kształcenia jako podstawy nadania **dr. Włodzimierzowi Strusowi stopnia naukowego dra habilitowanego w zakresie nauk społecznych (psychologia)**. W szczególności zaś pragnę podkreślić, że przedstawione w autoreferacie osiągnięcie badawcze w postaci **modelu kolistej struktury podstawowych metacech osobowości** ma ważne znaczenie poznawcze, diagnostyczne i dużą wartość aplikacyjną. Osiągnięcie to zostało należycie zaprezentowane w najbardziej reprezentatywnych czasopismach międzynarodowych z zakresu psychologii osobowości.

Wrocław, dnia 15 lutego, 2022 roku.

